

यहाँ से काटिए

प्रश्न पत्र को खोलने के लिए यहाँ फाड़ें

यहाँ से काटिए

Sl.No. :

नामांक			Roll No.			

No. of Questions – 22

VU-52-Jain Dar.

No. of Printed Pages – 7

वरिष्ठ उपाध्याय परीक्षा, 2024

VARISHTHA UPADHYAYA EXAMINATION, 2024

जैनदर्शन

समय : 3 घण्टे 15 मिनट

पूर्णांक : 80

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

- 1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामाङ्काः अनिवार्यतः लेख्याः।
- 2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः।
- 3) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराण्युत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि।
- 4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वे भागाः एकत्र एव लेखनीया।
- 5) सर्वे प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन उत्तरणीयाः।

खण्ड-अ

1) वस्तुनिष्ठ प्रश्ना :

i) न्यायदीपिकाग्रन्थस्य कर्तुः नाम किम्?

[1]

अ) माणिक्यनन्दिः

ब) धर्मभूषणयतिः

स) पूज्यपादः

द) कुन्दकुन्दः

ii) प्रमाणनयाभ्यां के विवेचिता -

[1]

अ) जीवादयः

ब) रामादयः

स) दर्शनादयः

द) मिथ्यात्वादयः

iii) विवेकतव्यनाममात्रकथनं किम्?

[1]

अ) नयः

ब) उद्देशः

स) उद्देश्यः

द) निर्देशः

iv) किं प्रमाणम्?

[1]

अ) मिथ्याज्ञानम्

ब) केवलज्ञानम्

स) आत्मज्ञानम्

द) सम्यग्ज्ञानम्

v) निर्मलप्रतिभासत्वमेव किम्?

[1]

अ) स्पष्टत्वम्

ब) अस्पष्टत्वम्

स) व्यवहारत्वम्

द) ज्ञानत्वम्

vi) “संशयो हि निर्णय विरोधी नत्ववग्रहः” कस्मिन् ग्रन्थे उक्तम् -

[1]

अ) परीक्षामुखे

ब) न्यायदीपिकाग्रन्थे

स) राजवार्तिक भाष्ये

द) प्रमेयकमलमार्तण्डे

vii) “सर्वद्रव्यपर्यायेषु केवलस्य” सूत्रस्य प्रणेता कोऽस्ति? [1]

- अ) अकलङ्कः ब) उमास्वामी
स) माणिक्यनन्दिः द) वीरसेनः

viii) “अविशद प्रतिभासं” कस्य लक्षणम्? [1]

- अ) प्रमाणस्य ब) प्रत्यक्षस्य
स) लक्षणस्य द) परोक्षस्य

ix) “यथा स देवदत्त” कस्योदाहरणमस्ति? [1]

- अ) स्मृतेः ब) प्रत्यभिज्ञानस्य
स) व्याप्तेः द) अनुमानस्य

X) प्रत्यभिज्ञानं कतिविधम्? [1]

- अ) द्विविधम् ब) त्रिविधम्
स) चतुर्विधम् द) पञ्चविधम्

xi) नैयायिकानुसारेण लिङ्गपरामर्शः किम्? [1]

- अ) प्रत्यभिज्ञानम् ब) प्रमाणम्
स) अनुमानम् द) उपमानम्

xii) शक्यमभिप्रेतमप्रसिद्धं किम्? [1]

- अ) प्रमाणम् ब) साधनम्
स) लक्षणम् द) साध्यम्

xiii) अनुमानं कतिविधम्? [1]

अ) द्विविधम्	ब) त्रिविधम्
स) चतुर्विधम्	द) षड्विधम्

xiv) धर्मी, साध्यम्, साधनं कस्याङ्गानि सन्ति? [1]

अ) उपमानस्य	ब) स्वार्थानुमानस्य
स) परार्थानुमानस्य	द) उपमेयस्य

xv) पक्षसपक्षविपक्षवृत्तिः किम्? [1]

अ) असिद्धः	ब) विरुद्धः
स) अनैकान्तिकः	द) अकिञ्चित्करः

2) रिक्तस्थानानि पूरयत -

i) महावीरं जिनं नत्वा	[1]
ii) येनाऽन्यत्वं लक्ष्यते तल्लक्षणम्।	[1]
iii) तत्र देशतो विशदं	[1]
iv) कालान्तराविस्मयण योग्यतया तस्यैव ज्ञानं	[1]
v) हि तथाऽऽत्मानं संस्करोति।	[1]
vi) सर्वोपसंहारवती हि	[1]
vii) यच्छक्यमभिप्रेतमप्रसिद्धं तत्	[1]

3) अतिलघूत्तरात्मक प्रश्ना :

- i) किं लक्षणस्य लक्षणम्? [1]
- ii) किमतिव्याप्तम्? [1]
- iii) कः विपर्ययः? [1]
- iv) किं सौगतीयप्रत्यक्षलक्षणम्? [1]
- v) किं सांव्यवहारिकम्? [1]
- vi) का ईहा? [1]
- vii) किं परोक्षम्? [1]
- viii) का स्मृतिः? [1]
- ix) किं साधनम्? [1]
- x) किं साध्यम्? [1]

खण्ड – ब

लघूत्तरात्मक प्रश्ना :

- 4) किमात्मभूतम्? [2]
- 5) किमव्याप्तम्? [2]
- 6) विशदप्रतिभासत्वं कैः शब्दैः अभिधीयते? [2]
- 7) प्रत्यक्षं कतिविधम्? नामानि लिखत। [2]
- 8) सर्वतो विशदं ज्ञानं कथ्यते? [2]

- 9) परमनोगतार्थविषयं ज्ञानं कथ्यते? [2]
- 10) किमविशदप्रतिभासम्? [2]
- 11) तत्तोलेखिज्ञानं कथ्यते? [2]
- 12) व्याप्तिज्ञानं किम्? [2]
- 13) साधनात्साध्यविज्ञानं किम्? [2]
- 14) दृष्टान्तापेक्षया पक्षे हेतोरूपसंहारवचन किम्? [2]
- 15) आप्तवाक्यनिबन्धनमर्थज्ञानं किम्? [2]

खण्ड – स

दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः :

- 16) कस्यचिदेकस्य विवेचनं कुरु – [3]
- क) प्रामाण्यस्य ज्ञप्तिः स्वतो वा परतो वा? स्पष्टीक्रियताम्।
- ख) “अविसंवादि ज्ञानं प्रमाणम्” कथं नास्ति विवेचयत।
- 17) कस्यचिदेकस्य विषये स्पष्टीक्रियताम्। [3]
- क) बौद्धाभिमतं प्रत्यक्षप्रमाणस्य स्वरूपं विलिख्य निरासः कुरु।
- ख) नन्वतज्जन्यस्य ज्ञानस्य कथं तत्प्रकाशकत्वम्? विवेचयत।

18) कस्यचिदेकस्य स्वरूपं वर्णनीयम्। [3]

क) परार्थानुमानं किमिति विवेचनीयम्।

ख) बौद्धाभिमतं हेतोस्वरूपं वर्णयित्वा जैनाभिमतं हेतुलक्षणं प्रस्तोतव्यम्।

19) कस्यचिदेकस्य स्वरूपं लिखत। [3]

क) विजीगीषुकथा

ख) वीतरागकथा

खण्ड - द

निबन्धात्मक प्रश्नाः

20) कुमारिलभट्टीयप्रमाणलक्षणस्य विषये समीक्षा करणीया। [4]

अथवा

न्यायदीपिकाग्रन्थस्य मंगलाचरणं विलिख्य भावार्थो लेख्यः।

21) परोक्षप्रमाणस्य स्वरूपं विलिख्य तस्य भेदान् विवेचयत। [4]

अथवा

अनुमानस्य स्वरूपं विलिख्य तस्य भेदान् विवेचयत।

22) निम्नांकिता कारिका व्याख्येया - [4]

अन्यथानुपपन्नत्वं यत्र तत्र त्रयेण किम्।

नान्यथानुपपन्नत्वं यत्र तत्र त्रयेण किम्॥

अथवा

हेत्वाभासस्य स्वरूपं विलिख्य तस्य भेदान् निरूपयत।

DO NOT WRITE ANYTHING HERE